

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členiek senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Evy Baranovej v právnej veci žalobcu: **I. K.**, zastúpený advokátkou JUDr. R. S., proti žalovanému **Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 20. marca 2007 č. 1700B/2007-430, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 145/2007-59 zo dňa 22. mája 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 145/2007-59 zo dňa 22. mája 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č.k. 1 S 145/2007-59 zo dňa 22. mája 2008 zamietol podľa ustanovenia § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 1700B/2007-430 zo dňa 20. marca 2007 a jeho následného zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že nebola splnená podmienka ustanovenia § 15 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného (ďalej len zákon o pozemkových úpravách), pretože S. A., s.r.o., M., nie je právnym nástupcom P. D. Z.. Vyplýva to jednak z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Košice I.,

oddiel Sro, vložka X, a jednak z oznámenia S. A., s.r.o. zo dňa 12. októbra 2005, z ktorého vyplýva, že nie je pôvodným poľnohospodárskym subjektom a ani právnym nástupcom a ani právnym nástupcom pôvodných poľnohospodárskych podnikov. Súčasné nájomné vzťahy s vlastníkami pôdy sú založené na základe novouzatvorených nájomných zmlúv. Obvodný pozemkový úrad Michalovce preto pri vydaní rozhodnutia č. 2005/02830-Ka zo dňa 10. novembra 2005 (ktorým bol schválený zjednodušený rozdeľovací plán č. X. na vykonanie urýchleného usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov, na ktorého základe sa vytýčili pozemky do bezplatného náhradného užívania v katastrálnom území H.) nekonal v súlade s ustanovením § 15 zákona o pozemkových úpravách. Rozhodnutie Krajského pozemkového úradu v Košiciach (vydané v preskúmvacom konaní mimo odvolacieho konania) č. 2006/00266-3 zo dňa 19. decembra 2006, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Michalovce č. 2005/02830-Ka zo dňa 10. novembra 2005, považoval krajský súd za konformné so zákonom a rovnako aj druhostupňové rozhodnutie žalovaného č. 1700B/2007-430 zo dňa 20. marca 2007, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Krajského pozemkového úradu v Košiciach č. 2006/00266-3 zo dňa 19. decembra 2006 a odvolanie žalobcu bolo zamietnuté.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žalobca považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za nesprávny z dôvodov podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d) a písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Krajskému súdu vytýkal, že nerozlišoval medzi singulárnym a univerzálnym právnym nástupníctvom. Skutočnosť, že vo výpise z obchodného registra nie je univerzálne uvedené, žeby S. A., s.r.o., bola univerzálnym právnym nástupcom po pôvodnom poľnohospodárskom podniku nie je dôkazom; rovnako nie je dôkazom ani tvrdenie S. A., s.r.o., že nie je právnym nástupcom pôvodného subjektu a pozemky užíva na základe nájomných zmlúv. Podľa názoru žalobcu sa krajský súd nevysporiadal so skutočnosťou, že S. A., s.r.o., nikdy nemala a nemá uzatvorenú nájomnú zmluvu so žalobcom ani s inými vlastníkami.

Žalobca tiež namietal, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkou, kto bol tzv. pôvodným poľnohospodárskym subjektom, ktorý užíval pozemky žalobcu v čase účinnosti zákona č. 229/1991 Zb., vo vzťahu ku ktorému vznikol zákonný nájomný vzťah podľa ustanovenia § 22 citovaného zákona, resp. aká bola postupnosť jednotlivých subjektov pri užívaní sporných pozemkov. P. D. Z., vzniklo rozdelením P. D. Š. Z. v súlade s transformačným projektom dňom 6. apríla 1993, kedy bolo zapísané do obchodného registra, v období od 27. februára 1998 do 21. júla 2004 bolo družstvo v konkurze, po ukončení konkurzu nedošlo k jeho výmazu z obchodného registra, od 28. júla 2006 je družstvo v likvidácii. Spoločné P. D. Z. – H.

vzniklo 21. septembra 1995, zaniklo 20. novembra 2002 výmazom z obchodného registra na základe zamietnutia návrhu na vyhlásenie konkurzu z dôvodu nemajetnosti. Krajský súd sa nezaoberal tým, akým spôsobom, a či došlo k ukončeniu nájomných vzťahov alebo či ďalší subjekt, ktorý pokračoval v užívaní pozemkov, ich ďalej užíval titulom tohto zákonného nájomného vzťahu (ako singulárny sukcesor) a až následne u časti pozemkov (rozhodne okrem pozemkov žalobcu) došlo k uzavretiu nových nájomných zmlúv. Rozhodný je stav ku dňu vyčlenenia náhradných pozemkov, ktorý správny orgán vôbec neskúmal. Táto otázka je podľa názoru žalobcu najpodstatnejšia aj vzhľadom na konkurz, likvidáciu, vznik a zánik subjektov uvádzaných ako pôvodné podniky v rozhodnutiach správneho orgánu i rozsudku krajského súdu. Je otázne, dokedy tieto subjekty užívali sporné pozemky a akým spôsobom právne i fakticky ukončili ich užívanie, či S. A. s.r.o., vstúpila do ich užívania s ich súhlasom a na základe akého právneho titulu.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Podľa jeho názoru krajský súd dostatočne zistil skutkový stav veci, vysporiadal sa so všetkými listinnými dôkazmi, oboznámil sa s celým pripojeným originálnym spisovým materiálom a vyvodil správny právny záver. Žalobca v odvolaní neuvádza žiadne nové právne významné skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na zmenu alebo zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 22. apríla 2009 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného č.1700B/2007-430 vyplýva, že Obvodný pozemkový úrad v Michalovciach rozhodnutím č. 2005/02830-Ka zo dňa 10. novembra 2005 schválil zjednodušený rozdeľovací plán č. X. a zároveň vykonanie urýchleného usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov, a to vytýčenie pozemkov do náhradného užívania nachádzajúcich sa v katastrálnom území H. na parc. C-KN č. X.. Uvedené nehnuteľnosti mali byť v užívaní S. A., s.r.o., Michalovce.

Krajský pozemkový úrad Košice rozhodnutím č. 2006/00266-3 zo dňa 19.decembra 2006, vydaným v mimo odvolacom konaní, zrušil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Michalovciach č. 2005/02830-Ka zo dňa 10.novembra 2005. Podľa názoru krajského pozemkového úradu obvodný pozemkový úrad neskúmal splnenie podmienok podľa ustanovenia § 15 zákona o pozemkových

úpravách, a teda neskúmal, či S. A., s.r.o., je právnym nástupcom pôvodného poľnohospodárskeho podniku.

Žalovaný svojím rozhodnutím č. 1700B/2007-430 zo dňa 20. marca 2007 zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie Krajského pozemkového úradu Košice potvrdil. Jeho závery považoval za správne.

V predmetnej právnej veci je spornou otázka právneho nástupníctva po pôvodnom poľnohospodárskom podniku podľa ustanovenia § 15 zákona o pozemkových úpravách.

Zjednodušené a zrýchlené postupy pri pozemkových úpravách boli v čase rozhodovania žalovaného správneho orgánu upravené v prvej časti piatom oddiele zákona o pozemkový úpravách. Podľa ustanovenia § 15 citovaného zákona na návrh vlastníkov alebo oprávnených osôb, ktorým boli vydané pozemky podľa osobitných predpisov (druhá časť zákona č. 229/1991 Zb.) a ktorí požiadali o vyčlenenie svojich pozemkov užívaných poľnohospodárskym a lesným podnikom alebo hospodárskym subjektom podľa osobitných predpisov (§ 22 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb.) obvodný pozemkový úrad nariadil urýchlené usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov na čas do:

1. schválenia projektu pozemkových úprav, alebo
2. zániku podniku, ktorý hospodári na pôde bez právneho nástupcu (§ 68 ods. 1 a § 254 ods. 1 Obchodného zákonníka), alebo
3. rozhodnutia o odňatí pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ak ide o neprístupné pozemky alebo ak je to potrebné z iných dôvodov.

O urýchlenom usporiadaní vlastníckych a užívacích pomerov sa mal vyhotoviť zjednodušený rozdeľovací plán spolu s plánom opatrení potrebných na umožnenie hospodárenia v novom usporiadaní pozemkov. Ak nebolo možné z hospodárskych dôvodov vyčleniť vlastníkovi pozemky, ktoré boli v jeho vlastníctve, prideliť sa mu iné poľnohospodárske pozemky do bezplatného náhradného užívania.

Užívanie pozemkov poľnohospodárskym a lesným podnikom alebo hospodárskym subjektom podľa osobitných predpisov bolo upravené v ustanovení § 22 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o pôde).

Podľa citovaného ustanovenia dňom účinnosti zákona o pôde, t.j. 24. júna 1991, zanikli tieto práva k majetku uvedenému v § 1 ods. 1:

- a) právo družstevného užívania k združeným pozemkom vlastníkov, ktorí nie sú členmi poľnohospodárskeho družstva,

- b) právo užívania pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby,
- c) právo užívania na zabezpečenie lesnej výroby a ostatných funkcií lesa,
- d) právo bezplatného užívania rybníkov,
- e) právo trvalého užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu,
- f) právo hospodárenia k nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu.

Ak medzi doterajším užívateľom a vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného pozemku nedošlo k inej dohode, vznikol dňom účinnosti tohto zákona, t.j. 24.júna 1991, alebo dňom, keď bol pozemok podľa druhej časti tohto zákona vydaný, medzi nimi nájomný vzťah, ktorý možno vypovedať k 1.októbru bežného roka. V prípade, že oprávnenej osobe sa mali vydať tiež budovy a stavby alebo poskytnúť náhrady podľa tohto zákona, nemohla výpovedná lehota pri výpovedi danej nájomcom skončiť skôr, než tieto nároky vyporiada. V roku 1991 a 1992 mohli vlastníci na vykonávanie poľnohospodárskej výroby vypovedať nájomný vzťah k 1. októbru 1991 alebo k 1. októbru 1992 výpoveďou doručenou najneskôr do jedného mesiaca pred týmto dňom.

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že k zjednodušenému a zrýchlenému postupu pri pozemkových úpravách mohlo prísť len za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 15 zákona o pozemkových úpravách:

1. išlo o vlastníkov alebo oprávnené osoby, ktorým
 - a. boli vydané pozemky podľa osobitných predpisov, t.j. zákona o pôde,
 - b. požiadali o vyčlenenie svojich pozemkov užívaných poľnohospodárskym a lesným podnikom alebo hospodárskym subjektom podľa ustanovenia § 22 ods. 1 a ods. 2 zákona o pôde.

Len za splnenia týchto obligatórnych zákonných podmienok potom obvodný pozemkový úrad mohol nariadiť urýchlené usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov na čas uvedený v ustanovení § 15 zákona o pozemkových úpravách. Splnenie uvedených podmienok mali preukázať vlastníci alebo oprávnené osoby, prípadne ich mal v rámci dokazovania objasniť správny orgán – obvodný pozemkový úrad.

Pri pozemkových úpravách podľa ustanovenia § 15 zákona o pozemkových úpravách išlo síce o zjednodušený a zrýchlený postup, ktorý mal zabezpečiť predbežné usporiadanie pozemkov do schválenia projektu pozemkových úprav, alebo do zániku podniku (§ 68 ods. 1 a § 254 ods. 1 Obchodného zákonníka), ktorý hospodári na pôde bez právneho nástupcu, alebo do rozhodnutia o odňatí pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Z účelu ustanovenia vyplývalo, že by malo byť uskutočnené rýchlo a zjednodušenou formou, v každom prípade však muselo byť zistené, kto bol vlastníkom alebo oprávnenou osobou, t.j. či im boli vydané pozemky

podľa zákona o pôde, a rovnako muselo byť nad akúkoľvek pochybnosť zistené, či tieto pozemky užíval poľnohospodársky, lesný podnik alebo hospodársky subjekt podľa ustanovenia § 22 ods. 1 a ods. 2 zákona o pôde.

V predmetnej právnej veci však obvodný pozemkový úrad nedostatočne zistil skutkový stav a nezaoberal sa otázkou existencie pôvodného poľnohospodárskeho alebo lesného podniku, prípadne hospodárskeho podniku podľa ustanovenia § 15 zákona o pozemkových úpravách v spojení s § 22 ods. 1 a ods. 2 zákon o pôde. S týmto záverom Krajského súdu v Bratislave ako aj žalovaného a krajského pozemkového úradu sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožnil.

Ako vyplýva zo spisov pôvodným poľnohospodárskym podnikom podľa ustanovenia § 15 zákona o pozemkových úpravách bolo P. D. Z. v likvidácii. Podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Košice I, vložka č. X, oddiel Dr, P. D. Z. v likvidácii vzniklo na základe rozdelenia P. D. Š. Z. v súlade s transformačným projektom schváleným dňa 8.januára 1993 podľa zákona č. 42/1992 Zb. Zaniklo bez právneho nástupcu – Okresný súd Košice I uznesením č.k. 32 Cbr 16/2005-12 zo dňa 6.júla 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. júla 2006, zrušil s likvidáciou P. D. Z.

S. A. s.r.o. M., bola založená spoločenskou zmluvou zo dňa 9.júna 1993 v súlade s § 105 a nasl. Obchodného zákonníka (výpis z Obchodného registra Okresného súdu Košice I, vložka č. X, oddiel Sro). Nejde teda o právneho nástupcu P. D. Z. v likvidácii.

Sukcesiu, či už singulárnu alebo univerzálnu, je možné spájať len s vlastníckym právom (v tomto prípade prenajímateľa - žalobcu). Nemožno o nej hovoriť v súvislosti s nájomným vzťahom zo strany nájomcu. Singulárna sukcesia znamená nadobudnutie jednotlivého práva (povinnosti) alebo viacerých práv (povinností) presne vymedzených, nie však všetkých práv (povinností) ako je to v prípade univerzálnej sukcesie. Univerzálna sukcesia znamená prechod všetkých práv a povinností z právneho predchodcu na právneho nástupcu – nadobúdateľa, a to na základe jedinej právnej skutočnosti. Tiež v prípade zániku právnickej osoby dochádza k univerzálnej sukcesii, ak všetky jej práva a povinnosti prechádzajú na právneho nástupcu (ak nedochádza napríklad k likvidácii S.). Ak celé imanie zrušovanej S. neprechádza na nový subjekt, uskutoční sa likvidácia S.

Neobstojí preto námietka žalobcu, že v prípade S. A., s.r.o., M., ide o singulárnu prípadne univerzálnu sukcesiu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom žalobcu, že výpis z obchodného registra a vyjadrenie S. A., s.r.o. M. nie sú dôkazmi. Na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci

a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka (§ 34 ods. 1 a ods. 2 Správneho poriadku). Obchodný register je verejný zoznam zákonom ustanovených údajov, ktorého súčasťou je zbierka zákonom ustanovených listín. Zapísané údaje sú účinné voči tretím osobám odo dňa ich zverejnenia (§ 27 ods. 1, ods. 3 prvá veta Obchodného zákonníka). V zmysle ustanovenia § 34 Správneho poriadku sa výpis z obchodného registra považuje za dôkaz, ktorým možno zistiť a objasniť skutočný stav veci, rovnako aj vyjadrenie S. A., s.r.o.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol postup Krajského pozemkového úradu Košice pri zrušení rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Michalovciach č. 2005/02830-Ka zo dňa 10.novembra 2005 dôvodný. Rovnako aj postup a rozhodnutie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 1700B /2007-430 zo dňa 20.marca 2007.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 145/2007-59 zo dňa 22.mája 2008 ako vecne správny (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal; žalovanému v tomto konaní náhrada trov konania neprináleží.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 22. apríla 2009

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová